

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΕΣ

Συχνά αναφερόμαστε στην έννοια της «τεχνολογίας» και του «τεχνοκράτη», άλλοτε θαυμάζοντας τις δυνατότητες εφαρμογής των επιστημονικών επιτευγμάτων και άλλοτε ανησυχώντας για την καταστροφική επιβολή της τεχνολογίας στην κοινωνία.

Την τελευταία δεκαετία, αναφερόμαστε στην πυρηνική τεχνολογία, η οποία περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό εφαρμογών, όπως πυρηνικά εργοστάσια, πυρηνικές κεφαλές, παραγωγή πλουτωνίου και πυρηνικών όπλων, αλλά και τη χρήση της ραδιενέργειας για ιατρική διάγνωση και θεραπεία, για παρασκευή ραδιοφαρμάκων, για χρήσεις στη βιομηχανία, γεωργία, γεωλογία, ραδιοβιολογία, ραδιοχημεία, στην αρχαιολογία, στη συντήρηση έργων τέχνης, στην εγκληματολογία και στα ναρκωτικά.

Αυτές οι εφαρμογές έχουν δύο διαφορετικές φιλοσοφίες και αξιοποιούν την πρόοδο της επιστήμης με διαφορετική θεώρηση των πραγμάτων. Στην πρώτη περίπτωση, έχουν ως επίκεντρο το οικονομικό όφελος και την επιβολή εξουσίας, ενώ στη δεύτερη επίκεντρο έχουν τον άνθρωπο και την κοινωνία.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα της τεχνολογικής προόδου του περασμένου αιώνα, των οποίων η φιλοσοφία στηρίζεται στην επιβολή ισχύος αλλά και στην απόκτηση οικονομικών ωφελειών εις βάρος του ανθρώπου, είναι από τη μία ο πυρηνικός βομβαρδισμός της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι, με εκατοντάδες χιλιάδες θανάτους και αιώνια πληγωμένους από τη ραδιενέργεια, με οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές καταστροφές· και από την άλλη, η κατασκευή

πυρηνικών εργοστασίων, των οποίων τα καταστροφικά αποτελέσματα, αλλά και οι ψευδείς διαβεβαιώσεις των ειδικών περί θωράκισης και προστασίας του πληθυσμού από τα πυρηνικά ατυχήματα και τα πυρηνικά τους απόβλητα, για δήθεν οικονομικό όφελος της κοινωνίας, τώρα γίνονται ορατά.

Οι διαβεβαιώσεις των ειδικών ότι ο κίνδυνος θανατηφόρου πυρηνικού ατυχήματος είναι ίσος με αυτόν της πτώσης μετεωρίτη – σύμφωνα με την Επιτροπή Rasmussen – και ότι το ηλεκτρικό ρεύμα θα είναι δωρεάν, αποδείχθηκαν ψευδείς και παραπλανητικές.

Είναι ενδεικτικό πως, όταν η πυρηνική τεχνολογία προσφέρεται με δυνατότητα ατομικών και οικειοθελών επιλογών (π.χ. ιατρική χρήση της ραδιενέργειας), τα αποτελέσματά της είναι πάντα προς όφελος της κοινωνίας, γιατί υπάρχει έλεγχος του πολίτη και η τεχνολογία συνεργάζεται με την κοινωνία. Αντίθετα, όταν η χρήση της επιβάλλεται – και μάλιστα μαζικά – από κράτη ή από πυρηνικά λόμπι, τότε τα αποτελέσματα είναι καταστροφικά για την κοινωνία.

Αφήσαμε για το τέλος τον χαρακτηρισμό του «τεχνοκράτη». Σε οποιαδήποτε εγκυκλοπαίδεια κι αν ανατρέξει κανείς, θα διαβάσει πως «τεχνοκράτης είναι ο επιστήμονας, ο οποίος για τη μελέτη και επίλυση προβλημάτων του οικονομικού, κοινωνικού και πολιτικού χώρου χρησιμοποιεί αυστηρά τα δεδομένα και τις απαιτήσεις της τεχνολογίας, της οικονομίας και της μηχανικής, παραγνωρίζοντας συνήθως τις κοινωνικές επιπτώσεις».

Ακριβώς αυτές τις κοινωνικές επιπτώσεις παραγνώρισαν – και συνεχίζουν να

παραγνωρίζουν – οι πυρηνικοί τεχνοκράτες και οι πυρηνικές εταιρείες που εγκαθιστούν τώρα πυρηνικούς αντιδραστήρες σε τρίτες χώρες, ώστε αφενός να τις δεσμεύουν και αφετέρου να έχουν οι ίδιες τη δυνατότητα και το «know-how» των στρατιωτικών πυρηνικών εφαρμογών.

[Η πυρηνική τεχνολογία και η προπαγάνδα](#) (Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 30.4.2011)

TECHNOLOGY AND TECHNOCRATS

We often refer to the concepts of “technology” and “technocrat”—sometimes admiring the potential of applying scientific achievements, and other times worrying about the destructive imposition of technology on society.

In the past decade, we have been referring increasingly to nuclear technology, which includes a wide range of applications such as nuclear power plants, nuclear warheads, the production of plutonium and nuclear weapons, as well as the use of radioactivity for medical diagnosis and treatment, the production of radiopharmaceuticals, and uses in industry, agriculture, geology, radiobiology, radiochemistry, archaeology, the preservation of artworks, criminology, and narcotics.

These applications follow two different philosophies and utilize scientific progress with differing perspectives. In the first case, the focus is on economic gain and the exertion of power, while in the

second, the focus is on human and societal benefit.

Typical examples of technological advancement in the past century—based on a philosophy of power enforcement and profit at the expense of humanity—include, on the one hand, the nuclear bombings of Hiroshima and Nagasaki, which resulted in hundreds of thousands of deaths and people permanently harmed by radiation, along with ecological, social, and economic destruction; and on the other hand, the construction of nuclear power plants. The destructive consequences of these plants—as well as the false reassurances from experts regarding safety measures and protection from nuclear accidents and nuclear waste for the supposed economic benefit of society—are now becoming evident.

Experts' claims that the risk of a fatal nuclear accident was as low as that of a meteorite strike—as stated by the Rasmussen Report—and that electricity would be free, turned out to be false and misleading.

It is telling that when nuclear technology is offered with the possibility of individual and voluntary choice (e.g., medical use of radioactivity), its outcomes are always beneficial to society, because there is public oversight and cooperation between technology and society. In contrast, when its use is imposed—especially on a mass scale—by states or nuclear lobbies, the results are disastrous for society.

We have left for last the definition of the “technocrat.” In any encyclopaedia, one

will read that “a technocrat is a scientist who, in studying and solving economic, social, and political problems, strictly uses the data and demands of technology, economics, and engineering, often disregarding the social consequences.” These are precisely the social consequences that nuclear technocrats and nuclear companies have ignored—and continue to ignore—as they now install nuclear reactors in third countries, aiming both to bind them and to maintain for themselves the capability and know-how of military nuclear applications.